

Brennan proti Spojenému království, rozsudek ze dne 16. 10. 2001

Stěžovatel: Brennan

Žalovaný stát: Spojené království

Číslo stížnosti: 39846/98

Datum: 16.10.2001

Článek Úmluvy: čl. 44 odst. 2

čl. 6 odst. 1

čl. 6 odst. 3 písm. c)

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: obhajovat se za pomoci obhájce, práva obhajoby, spravedlivé zadostiučinění, spravedlivý proces

Český právní řád: čl. 17 Listiny základních práv a svobod

čl. 36, čl. 37 odst. 2, čl. 40 odst. Listiny základních práv a svobod

§ 2 odst. 13, § 33 odst. 1, § 36, § 76 odst. 6, § 91 odst. 1, § 92 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád

§ 26 zákona č. 418/2011, o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim

§ 311, § 149 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

§ 41 zákona č. 231/2001, o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů

Významnost: 1

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

TŘETÍ SEKCE

16. října 2001

VĚC BRENNAN

(rozsudek ve věci Brennan v. Spojené království)

Evropský soud pro lidská práva (Třetí sekce), zasedající jako senát, který tvořili soudci J.-P. Costa, předseda, W. Fuhrmann, L. Loucaides, Sir Nicolas Bratza, H.S. Greveová, K. Traja a M. Ugrekhelidze a dále S. Dolléová, tajemnice sekce, po projednání na neveřejných zasedáních ve dnech 9. ledna a 25. září 2001 vynesl posledně uvedeného data následující rozsudek:

POSTUP

1. Případ měl původ ve stížnosti (č. 39846/98) proti Spojenému království Velké Británie a Severního Irska, předložené Evropské komisi pro lidská práva (dále jen „Komise“) podle

bývalého článku 25 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) irským občanem, panem Thomasem Johnem Brennanem (dále jen „stěžovatel“), dne 27. ledna 1998.

2. Stěžovatel, jemuž byla poskytnuta právní pomoc, byl před Soudem zastoupen panem A. O' Kanem, advokátem provozujícím praxi ve městě Omagh. Vláda Spojeného království (dále jen „Vláda“) byla zastoupena svým zmocněncem C. Whomersleyem z Ministerstva zahraničních věcí a Commonwealthu, Londýn.
3. Pan Brennan si stěžoval na okolnosti, za nichž byl vyslýchán policií po svém zadržení pro teroristické trestné činy, a tvrdil, inter alia, že mu bylo odepřeno právo konzultovat se svým advokátem během počáteční doby v policejní cele, že učinil doznání dříve, než se mu dostalo právní pomoci, že mu nebylo dovoleno, aby měl během policejního výslechu ku pomoci svého advokáta, že mu nebylo dovoleno hovořit se svým právníkem bez přítomnosti třetí osoby, takže mu byl odepřen spravedlivý proces, a že byl na základě svého doznání následně odsouzen. Stěžovatel se v této souvislosti odvolal na článek 6 § 1 a § 3 písm. c) Úmluvy.
4. Stížnost byla postoupena Soudu 1. listopadu 1998, kdy vstoupil v platnost Protokol č. 11 k Úmluvě (článek 5 § 2 Protokolu č. 11).
5. Stížnost byla přidělena Třetí sekci Soudu (ustanovení 52 § 1 Jednacího řádu Soudu). V rámci této sekce pak byl v souladu s ustanovením 26 § 1 Jednacího řádu Soudu vytvořen senát k posouzení daného případu.
6. Rozhodnutím ze dne 9. ledna 2001 prohlásil senát stížnost za přípustnou.
7. Stěžovatel i Vláda předložili svá stanoviska k merituu věci (ustanovení 59 § 1 Jednacího řádu Soudu). Po konzultaci se stranami senát rozhodl, že nebude nutné konat ústní jednání k merituu věci (ustanovení 59 § 1 Jednacího řádu Soudu in fine).

SKUTKOVÁ ZJIŠTĚNÍ

1. Okolnosti případu
2. Stěžovatelovo zatčení a zadržení
3. Stěžovatel byl zatčen časně ráno 21. října 1990 na základě článku 14 zákona o ochraně před terorismem (dočasná ustanovení) z roku 1989 ve městě Strabane policisty Královské policie v Ulsteru („RUC“), která vyšetřovala vraždu bývalého člena Ulsterského obranného pluku. Stěžovatel byl převezen do zvláštního zadržovacího střediska pro vyšetřování teroristů v Castlereagh, Belfast.
4. Stěžovatel byl vyslýchán po třicet pět hodin policisty RUC, počínaje v 11.01 hod. 21. října a konče 25. října.
5. V době, kdy byl stěžovatel zatčen (1 hod. 50 min. 21. října) existovalo původní rozhodnutí superintendanta M., policisty pověřeného vyšetřováním, bránící stěžovateli konzultovat s advokátem. M. sdělil toto rozhodnutí telefonicky policejní stanici v Castlereagh. načež je písemně potvrdil, když přijel do Castlereagh. Mezitím stěžovatel byl převezen do Castlereagh a požádal o advokáta. Při výslechu v 9.15 hod. dne 21. října 1990 byl stěžovatel informován, že jeho právo konzultovat s advokátem bylo odloženo o 24 hodin. Odklad byl v platnosti do rána 22. října. Stěžovatelův advokát, pan Fahy, byl o odkladu informován, ale účastnit se mohl až ve 12.10 hod. 23. října. Vzniklo tak časové období od časného rána 22. října, po které byla stěžovateli odírána možnost styku s jeho advokátem. Odpoledne toho dne učinil stěžovatel relevantní doznání.
6. Stěžovatel se setkal se svým advokátem až dalšího dne, tj. 23. října. První stěžovatelův rozhovor s advokátem trval čtyřicet minut do 12.50 hod. a stěžovatel si během tohoto rozhovoru nestěžoval na špatné zacházení. Se svým advokátem se stěžovatel setkal opět 25. října v 15.5 hod. a ani během tohoto rozhovoru si nestěžoval na špatné zacházení; rozhovor trval do 16 hod. Během jeho prvního rozhovoru s advokátem byl přítomen policista. Rozhovor probíhal v takovém odstupu, že policista mohl vše sledovat a slyšet. Na začátku rozhovoru řekl

policejní inspektor advokátovi v přítomnosti stěžovatele, že nelze uvádět žádná jména ani předávat informace, které by podezřelému mohly pomoci, a že rozhovor musí být pouhou právní pomocí.

7. Stěžovatel byl prohlédnut lékaři celkem osmkrát během svého pobytu v Castlereagh, počínaje prohlídkou při jeho příchodu do Castlereagh časně ráno 21. října 1990. Na žádné špatné zacházení si lékaři, který jej prohlížel, nestěžoval. Lékaři nenašli žádné důkazy o jakémkoli špatném zacházení či o mentálním handicapu.
8. Policie tvrdila, že stěžovatel připustil svou účast na vraždě během výslechu dne 22. října. Policie dále uvedla, že při pozdějším výslechu stěžovatel podepsal v tomto smyslu svou výpověď a poté že se svobodně a dobrovolně přiznal k teroristické činnosti a podepsal další výpovědi.
9. Stěžovatel tvrdil, že své výpovědi nepodepsal svobodně ani dobrovolně, ale že naopak všechny slovní a písemné výpovědi byly z něho vynuceny špatným zacházením, hrozbami jeho rodině a dalším nátlakem. Tvrzení o špatném zacházení RUC popřela.
10. Všechny verbální a písemné výpovědi stěžovatele byly získány policisty poté, co byly dány výstrahy podle článku 3 nařízení o trestních důkazech (Severní Irsko) z roku 1988 následujícím způsobem:

„Nemusíte říci nic, pokud si nepřejete tak učinit, ale musím vás varovat, že jestli ne uvedete nějakou skutečnost, kterou uvedete u soudu na svou obhajobu, pak nevyužití zmínit tuto možnost může být soudem považováno za podporu relevantních důvodů proti vám. Jestliže si přesto přejete něco uvést, může to být použito jako důkaz.“

16. Stěžovatelovu advokátovi nebylo nikdy dovoleno účastnit se výslechů stěžovatele, což nebylo dovoleno ani žádné jiné nezávislé osobě; výslechy nebyly nahrávány ani na magnetofon, ani na video.
17. Dne 25. října 1990 v 19.30 hod. byl stěžovatel převezen z Castlereagh do stanice RUC ve Strandtownu, kde byl obviněn.
18. Řízení před soudem
19. Dne 14. října 1993 byl stěžovatel souzen samosoudcem McCollumem, bez přítomnosti poroty, pro celkem 18 závažných trestných činů, včetně, inter alia, vraždy, pokusu o vraždu, úmyslného držení střelných zbraní a munice, úmyslného držení výbušnin, zrádného uvěznění, odcizení motorového vozidla a členství v zakázané organizaci, jmenovitě v Provizorní Irské republikánské armádě („IRA“). Ve všech případech byl shledán vinným.
20. Sporné verbální a písemné výpovědi stěžovatele byly jedinými důkazy spojujícími stěžovatele s obviněními. Stěžovatel napadl přípustnost výpovědí na základě toho, že byly získány mučením a nelidským či ponižujícím zacházením, nebo alternativně, že by měly být vyloučeny na základě volné úvahy soudce. Bylo zahájeno voir dire (stížnost na právní aspekty za nepřítomnosti poroty) a stěžovatel předložil po deseti dnech důkazy, které spočívaly ve značně podrobném popisu špatného zacházení, o kterém tvrdil, že tomuto zacházení byl podroben policií. Policisté popřeli, že by byli se stěžovatelem špatně zacházeli.
21. Události při výsleších byly filmovány televizní kamerou a film byl přenášen na monitoru ve zvláštní místnosti policejní stanice v Castlereagh. Po celou dobu policista v hodnosti inspektora byl ve službě za tím účelem, aby sledoval monitory. Několik policistů podalo důkazy a všichni z nich u soudu uvedli, že neviděli žádný důkaz jakéhokoli špatného chování při výsleších stěžovatele. Žádný z policistů neuvedl žádný příklad svědčící o nesprávném jednání vyšetřujícího policisty.
22. Lékaři, kteří prohlédli stěžovatele několikrát v Castlereagh, dosvědčili, že stěžovatel byl kooperativní, a uvedli, že neexistovaly žádné známky čerstvých poranění a že si stěžovatel na špatné zacházení nestěžoval. Stěžovateli se dostalo léčby s ohledem na jeho záznamy o duodenálním vředu.

23. Stěžovatelovo tvrzení o vyšetřování procesní soudce zamítl, přičemž uvedl toto:

„Poté, co jsem vyslechl příslušné policisty, kteří na mne udělali dojem čestných a svědomitých lidí, jsem absolutně přesvědčen, že všechna /stěžovatelova/ tvrzení o špatném zacházení v tomto stadiu jsou zcela neopodstatněná ...

... Jsem přesvědčen, „že /stěžovatel/ nebyl v žádném ohledu podroben zacházení, které by mohlo být označeno za mučení nebo nelidské či ponižující zacházení, násilí či útisk, aby tak bylo od něho vynuceno přiznání. Jsem přesvědčen, že s ním takto zacházeno nebylo.““

23. Při procesu byly předloženy nenapadnutelné a nezávislé lékařské zprávy v tom smyslu, že:

24. stěžovatel má inteligenční kvocient 72;

25. stěžovatel je na hranici mentální retardace;

26. stěžovatel má schopnost číst na úrovni desetiletého dítěte;

27. stěžovatelova nápaditost je průměrná, ale stěžovatel má vysokou úroveň povolnosti.

28. V pozdějším stadiu procesu byl předložen psychologický posudek, že:

„/stěžovatel/ je psychologicky zranitelný člověk a podle mého názoru vyžadoval v kontextu s policejními výslechy vhodnou podporu. /Stěžovatelova/ psychologická zranitelnost ve spojení s absencí podpory buď od advokáta nebo od vhodné dospělé osoby během policejních výslechů a prodlužovaná a intenzivní povaha výslechů mohla být podle mého názoru relevantní ve vztahu k spolehlivosti jeho přiznání.“

25. Při odsouzení stěžovatele soudce odmítl tento důkaz a shledal, že stěžovatel nepotřeboval během výslechů žádnou formu nezávislé podpory a že policie měla právo jednat s ním jako s řadovým členem společnosti. Soudce poznamenal, že stěžovatelova dřívější přiznání nevyplývala ze žádného obzvláště prodlužovaného či intenzivního výslechu a že během výslechů stěžovatel zůstal u svého konsistentní historky vyprávěné s určitým přesvědčením. Soudce dále poznamenal, že nikdo nepomyslel na vyšetření mentálních schopností stěžovatele před zahájením procesu. Soudce konstatoval toto:

„... Jsem přesvědčen o tom, že /stěžovatel/ netrpěl mentálním handicapem do té míry, která by vyžadovala, aby tomu policie věnovala zvláštní pozornost, a že jeho paměť, chápání a intelekt byly zcela adekvátní, aby mu umožnily zabránit falešnému přiznání při výslechu v Castlereagh, takže výslech nebyl vůči němu nijak nespravedlivý.

I kdyby byl stěžovatel snadnějším subjektem než jiní nebo manipulovatelnějším, nedomnívám se, že by to bylo věcí, která vrhá nějaké pochybnosti na přípustnost kterékoli výpovědi o přiznání, kterou učinil.“

26. Policejní výslechy, které vedly k jeho přiznáním, tudíž nebyly nespravedlivé a soudce neměl pochybnost o věrohodnosti přiznání učiněných stěžovatelem.

27. Pokud jde o otázku styku s advokátem, soudce poznamenal, že odročení o dvacet čtyři hodiny bylo účinné do rána 22. října 1990. Stěžovatelův advokát se však dostavil až 23. října ve 12.10 hod. Soudce poznamenal, že existovalo podezření, že advokát byl neúmyslně špatně informován o době odročení, avšak konstatoval, s ohledem na advokáta a dotčené policisty, že je přesvědčen o tom, že advokát byl přesně informován o odročení o dvacet čtyři hodiny. Soudce dále konstatoval, že pro advokáta mohlo být výhodné svou návštěvu do Castlereagh odložit na další den, protože odročení do té doby se týkalo více vězňů. Na každý pád to nebylo odročení, které zabránilo stěžovateli setkat se se svým advokátem někdy časně ráno 22. října, nýbrž skutečnost, že jeho advokát dorazil až 23. října. Inkriminační přiznání učinil stěžovatel v době, kdy mu již nebyl odpírán styk s advokátem. Soudce tak dospěl k závěru, že na rozhodnutí

odepřít styk s advokátem po dobu 24 hodin nebylo nic mimořádného, přihlédne-li se k obavám policie, že by advokát mohl doručit zprávy, které by byly varovaly jiné osoby napojené na trestnou činnost.

28. Soudce prohlásil, inter alia:

„Po posouzení síly charakteru obviněného, jeho nedostatečného intelektu a jeho povahy jsem zcela přesvědčen, že není osobou, vůči níž režim výslechů v Castlereagh by byl utlačující ...

Dále jsem přesvědčen o tom, že během výslechů nebylo řečeno ani učiněno nic v tom smyslu, aby to ospravedlňovalo výkon diskrečního práva vyloučit výpověď ...

Jsem přesvědčen, že ... jeho přiznání byla učiněna svobodně, a akceptuji policejní důkazy, že přiznání stěžovatele byla motivována tím, že policie mu mohla demonstrovat, že má informace vyvracející alibi, jehož se dovolával ...

Podle mého názoru zvláštní okolnosti tohoto případu poskytují dostatečné důvody uvěřit tomu, že kdyby se byl advokát setkal s tímto obviněným do 24 hodin, byly by mohly být jiné osoby varovány. Na každý pád /stěžovatel/ neučinil žádné doznání během 24 hodin, po které bylo advokátovi bráněno se s ním setkat.

Jsem přesvědčen o tom, že odložení styku obviněného s advokátem bylo správné a v daném případě zcela řádné a že to v žádném případě nebylo toto odložení, které by bylo zabránilo styku obviněného s advokátem ráno 22. října.“

29. Soudce se dále zabýval stěžovatelovou stížností, že policista byl přítomen během jeho první konzultace s advokátem, a otázkou, zda to stěžovateli zabránilo v tom, aby plně využil jeho rady. Dotčený policista byl vyslechnut a prohlásil, že účelem jeho účasti při této konzultaci bylo primárně zabránit tomu, aby vězeň předal advokátovi informace, které by mohly být užitečné pro ostatní podezřelé z dané trestné činnosti, kteří do té doby nebyli zadrženi. Při křížovém výslechu uvedl, že mu nebyly sděleny žádné kódy, které by byly mohly být použity, a že by bylo velmi obtížné takové kódy identifikovat, pokud by byly použity. Na základě výpovědi stěžovatele, jeho advokáta a policisty soudce konstatoval, že advokát nebyl ani v nejmenším rušen přítomností policisty a podle stěžovatele byl zcela připraven s ním zavést korunní svědectví. Soudce byl přesvědčen, že existoval objektivní stav věcí, který ospravedlňoval jak původní odložení styku, tak i dohled nad rozhovorem, a to zejména proto, že se na svobodě nacházeli ještě dva další podezřelí, které si policie přála vyslechnout.

30. Soudce dospěl k závěru, že je přesvědčen mimo jakoukoli rozumnou pochybnost, že přiznání stěžovatele byla učiněna svobodně a dobrovolně. Neexistuje žádný důvod pro jeho volnou úvahu, zda by měly být vyloučeny některé ústní či písemné výpovědi stěžovatele. Soudce byl té přesvědčen o tom, že stěžovatel věděl, že se účastní úradku na vraždě, takže je, inter alia, vinen vraždou.

31. Odvolací řízení

32. Stěžovatel se odvolal proti usvědčení a trestu k Odvolacímu soudu Severního Irska. Odvolací soud poznamenal, že inspektor schválil odložení styku s advokátem dříve, než stěžovatel o advokáta požádal, což bylo technickým porušením zákonného ustanovení. Odvolací soud poznamenal, že neexistuje výslovná sankce za porušení tohoto ustanovení. Vůči stěžovateli se však nepostupovalo nijak nespravedlivě, protože odložení začalo běžet v době zadržení, ať už bylo schválení dáno kdykoli. Odvolací soud nabyt přesvědčení, že na straně policie existovaly v tomto specifickém případě podstatné důvody pro odložení styku s advokátem na základě sekce 45 odst. 8 písm. b) a e) zákona Severního Irska z roku 1991 (Ustanovení o stavu nouze). Rozsudkem ze dne 24. září 1996 soud stěžovatelovo odvolání zamítl, přičemž, inter alia, konstatoval toto:

„Nemáme žádné pochybnosti o tom, že učený procesní soudce si byl po celou dobu vědom potřeby mít především na vědomí psychologický důkaz, když formuloval své závěry ve stadiu volné úvahy, když stanovil, že /stěžovatelova/ vina existuje mimo rozumnou pochybnost ..

Jsme zcela přesvědčeni, že učený procesní soudce měl právo odmítnout žádost o volnou úvahu /ohledně přípustnosti/ a rozhodnout o různých výpovědích, že jsou přípustné ... Rovněž naše přesvědčení o důkazech není ve prospěch toho, že by učený soudce měl, při výkonu svého práva na volnou úvahu, vyloučit výpovědi nebo některé z nich, jako důkazy ...

Toto je odvolání, v němž jsou důkazy dlouhé a podrobné. My jsme pečlivě posoudili všechny důkazy a /stěžovatelovým advokátem předložené/jasně odůvodněné podání. Nakonec jsem ustoupili od všech podrobností a podívali jsme se na případ „globálně“ , k čemuž nás /stěžovatelův advokát/ vyzval. Jsme přesvědčeni o tom, že /stěžovatelova/ vina byla plně prokázána jeho přiznáním a že jeho odsouzení není ani nejisté ani neuspokojivé.“

32. Dne 28. července 1997 byla zamítnuta stěžovatelova žádost o dovolení odvolat se ke Sněmovně lordů.
33. Relevantní vnitrostátní právo a praxe
34. Důkazy
35. Sekce 5 zákona Severního Irska z roku 1987 (Ustanovení o stavu nouze) ve svých relevantních částech uvádí toto:

„(1) V každém trestním řízení o naplánovaném trestném činu ... může být výpověď učiněná obviněným předložena stranou obžaloby, pokud

(a) Je relevantní ve vztahu k jakékoli otázce projednávané v řízení a

(b) není soudem vyloučena podle níže uvedeného odstavce (2) nebo při výkonu práva volné úvahy zmíněného níže v odstavci (3) ...

(2) Jestliže v takovém řízení:

(a) obžaloba navrhuje předložit nebo již předložila ... jako důkaz výpověď učiněnou obviněným a

(b) je předložen důkaz prima facie, že obviněný byl podroben mučení, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo násilí nebo hrozbě násilím, ... aby byl přinucen učinit výpověď,

pak, pokud obžaloba nepřesvědčí soud o tom, že výpověď nebyla získána od obviněného tímto způsobem, ... soud učiní jeden níže uvedených úkonů, a to:

(i) ... vyloučí výpověď;

(ii) ... bude v řízení pokračovat a nebude k výpovědi přihlížet; nebo

(iii) v každém případě nařídí, aby řízení bylo opětovně zahájeno před jinak vytvořeným soudem (před nímž bude daná výpověď nepřipustná).

(3) ... v případě jakékoli výpovědi obviněného, která nebyla získána jeho podrobením zacházení zmíněného v odstavci (2) (b) výše, soud ... má právo volné úvahy učinit jeden z úkonů zmíněných v odstavci (2) (i) až (iii) výše, jestliže se soudu bude zdát, že je vhodné tak učinit, aby se předešlo nespravedlivosti vůči obviněnému nebo v jiném zájmu spravedlnosti ...“

34. Nařízení o trestních důkazech (Severní Irsko) z roku 1988 obsahuje následující ustanovení:

Článek 2 odst. 4 a 7

„(4) Nikdo nebude odeslán k vyššímu soudu, zpovídat se před soudem nebo odsouzen pro trestný čin pouze pro to, že to bylo odvozeno z toho, že odmítal učinit, co je uvedeno v čl. 3 odst. 2, čl. 4 odst. 4, čl. 5 odst. 2 nebo čl. 6 odst. 2.

...

(7) Nic v tomto nařízení nebrání soudní moci, aby v kterémkoli řízení vyloučila důkazy (ať už zabráněním kladení otázek nebo jinak) podle své volné úvahy.“

Článek 3

„Okolnosti, z nichž lze vyvozovat závěry z toho, že obviněný neuvedl zvláštní skutečnosti, když byl vyslýchán, obviněn, ...

(1) Jestliže v jakémkoli řízení proti osobě pro trestný čin je předložen důkaz, že obviněný

(a) kdykoli předtím, než byl obviněn z trestného činu, při výslechu policistou snažícím se zjistit, zda nebo kým byl trestný čin spáchán, nezmínil nějakou skutečnost a spoléhal se na obhajobu v tomto řízení; nebo

(b) když byl obviněn z trestného činu nebo oficiálně informován, že může být pro něj stíhán, nezmínil nějakou skutečnost, jedná-li se o takovou skutečnost, která za okolností existujících v době, kdy se od obviněného mohlo rozumně očekávat, že ji zmíní, bude-li na ni dotázán, obviněn nebo eventuálně informován, použije se odstavec (2).

(2) Jestliže se použije tento odstavec,

(a) soud při rozhodování o tom, zda má obeslat obviněného k řízení nebo existuje-li důvod, aby se zodpovídal,

...

(b) soud nebo porota při rozhodování o tom, je-li obžalovaný vinen spácháním trestného činu, pro který byl obžalován může

(i) vyvodit z toho to, co se jeví jako vhodné;

(ii) na základě tohoto vývodu posuzovat toto selhání jako podporu nebo možnou podporu důkazů předložených proti obžalovanému ve vztahu k tomu, kde se selhání jeví jako materiální.

(3) S výhradou volné úvahy soudu, důkazy směřující k určení skutečnosti, o nichž se lze domnívat, že je obviněný neuvedl ...“

1. Ustanovení upravující styk s advokátem

2. Sekce 45 zákona Severního Irska (Ustanovení o stavu nouze) z roku 1991 (dříve sekce 15 zákona z roku 1987) pojednává o právu na přístup k právní pomoci a upravuje ho ve svých relevantních částech takto:

„(1) Každý, kdo je zadržen podle ustanovení o terorismu a je zadržován policií, má právo jednat s advokátem v soukromí, pokud o to požádá.

(2) Každý musí být informován o právu, které mu dává odstavec 1, tak rychle, jak je to možné od

okamžiku, kdy se stal osobou, na kterou se tento odstavec vztahuje.

(3) Žádost předložená osobou podle odstavce 1 a doba, kdy tak učinila, se písemně zaznamená, pokud ji nepředloží u soudu, kde je obžalovaná z trestného činu.

(4) Každému, kdo takovou žádost předloží, musí být dovoleno konsultovat s advokátem co nejdříve, pokud tato sekce nedovoluje odklad ...

...

(8) Policista může povolit odklad vyhovění žádosti podle odstavce 1, existují-li rozumné důvody se domnívat, že výkon práva svěřeného tímto odstavcem v době, kdy si to zadržovaná osoba přeje -

...

(b) povede k varování jiné osoby podezřelé ze spáchání takového trestného činu, která nebyla dosud zadržena; nebo

...

(d) povede k zasahování do shromažďování informací o spáchání přípravě nebo nabádání k teroristickým činům; nebo

(e) varováním kterékoli osoby znesnadní

(i) zabránit teroristickému činu nebo

(ii) zajistit zadržení, stíhání nebo odsouzení kterékoli osoby ve spojení se spácháním, přípravou nebo naváděním k teroristickému činu..."

36. Odklad musí být schválen policejním důstojníkem v hodnosti nejméně superintendanta a zadrženému musí být sdělen jeho důvod. Maximální odklad činí čtyřicet osm hodin. Důstojník může také nařídit, že zadržený může vykonat své právo na konsultaci s advokátem pouze za přítomnosti uniformovaného policejního důstojníka, má-li rozumné důvody se domnívat, že by jinak nastaly důsledky předvídané v sekci 45 odst. 8 - (viz sekci 45 odst. 11).

37. Praxí policie Severního Irsku bylo v relevantní době zamítat povolení výsledků vyslychaných osob ve věznici v Castlereagh, které by byly:

38. prováděny za přítomnosti advokáta vyslychané osoby;

39. prováděny za přítomnosti nezávislého svědka a ověřovány nezávislou osobou; nebo

40. zaznamenávány a ověřovány video- nebo audio-záznamem.

III. Relevantní mezinárodní dokumenty

1. Americká úmluva o lidských právech

2. Relevantní části článku 8 stanoví:

„2. Každý, kdo je obviněn ze spáchání trestného činu, ... má právo, při úplné rovnosti, na tyto minimální záruky:

(d) právo obviněného obhajovat se sám osobně nebo s pomocí advokáta podle vlastní volby a svobodně a soukromě s ním komunikovat.“

1. Standardní minimální pravidla Rady Evropy pro zacházení s vězni

2. Článek 93 stanoví toto:

„Neodsouzený vězeň má právo, ihned poté, co byl zadržen, zvolit si právního zástupce nebo požádat o bezplatnou právní pomoc, je-li dostupná, a přijímat návštěvy svého advokáta za účelem přípravy obhajoby a předávat mu a získávat od něho důvěrné pokyny. Na svou žádost dostane k tomuto účelu nezbytné pomůcky. Zejména mu bude poskytnutá bezplatná pomoc tlumočnicka pro všechny nezbytné kontakty s administrativou a pro jeho obhajobu. Rozhovory mezi vězněm a jeho advokátem smějí být sledovány, nikoli však odposlouchávány, ať už přímo či nepřímo, policií nebo úředníkem instituce.“

1. Evropská dohoda týkající se osob účastnících se řízení před Evropským soudem pro lidská práva
2. Článek 3 § 2 písm. c) této dohody, kterou ke dni rozsudku ratifikovaly dvacet dva státy, ve svých relevantních částech stanoví toto:

„2. Pokud jde o zadržené osoby, zahrnuje výkon tohoto práva, že:

...

(c) takové osoby budou mít právo korespondovat a konsultovat mimo doslech jiných osob s advokátem kvalifikovaným vystupovat před soudy země, kde jsou zadrženy, ohledně stížnosti předložené Soudu nebo v jakémkoli řízení, které z něho vyplývá.“

PŘÁVNÍ ZJIŠTĚNÍ

1. Údajná porušení článku 6 Úmluvy
2. Stěžovatel napadl omezení, která byla kladena jeho konsultacím s jeho advokátem poté, co byl zadržen policií, podmínky, za nichž byl vyslýchán policií, a také si stěžoval na využití příznání učiněných za těchto podmínek, což jej připravilo o spravedlivý proces. Odvolal se přitom na článek 6 § 1 a § 3 písm. c) Úmluvy, kde se stanoví toto:

„1. Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu.

...

3. Každý, kdo je obviněn z trestného činu, má toto minimální práva:

(c) obhajovat se osobně nebo za pomoci obhájce podle vlastního výběru nebo, pokud nemá prostředky na zaplacení obhájce, aby mu byl poskytnut bezplatně, jestliže to zájmy spravedlnosti vyžadují; ...“

1. Odklad styku stěžovatele s jeho advokátem
2. Podání stran
3. Stěžovatel uvedl, že je člověkem s velmi omezenou inteligencí a svolné povahy. Byl vyslýchán policií a byl dlouhou dobu ve vazbě, což bylo per se donucovací povahy. Byl opakovaně varován podle článku 3 nařízení (Severního Irsku) o trestních důkazech z roku 1988 (dále jen /“nařízení z roku 1988“/, což vyžadovalo rozvážné a pečlivě doporučené právní vyhodnocení jeho situace s ohledem na jeho právo neobviňovat sám sebe. Stěžovateli se však nedostalo žádné právní pomoci předtím, než se začal přiznávat, a ve skutečnosti mu byl protiprávně odepřen styk s advokátem po dobu dvaceti čtyř hodin. Stěžovatel tvrdil, že tím došlo k porušení záruk daných článkem 6 § 1 a § 3 písm. c) Úmluvy.
4. Pokud jde o odepření styku s advokátem, Vláda uvedla, že stěžovatel byl dostatečně způsobilý, navzdory jeho nízké inteligenci, pochopit varování a nečinil nepřesná přiznání. Stěžovatel například přiznal pouze některé věci a setrval na popírání jiných. V každém případě nebyl

uvedený odklad důvodem pro tvrzení, že mu byl odepřen styk s advokátem, protože tento odklad skončil dříve, než byla přiznání učiněna. Jak procesní soudce, tak i odvolací soud našli, že existovaly hodnověrné důvody podle sekce 45 zákona Severního Irska (Ustanovení o stavu nouze) z roku 1991 (dále jen „zákon z roku 1991“) pro odklad styku s advokátem.

5. Hodnocení Soudu

6. Soud připomněl, že stěžovatel byl zadržen 21. října 1990 v 01.50 hod. V té době bylo rozhodnuto o odkladu jeho styku s advokátem o 24 hodin, avšak stěžovatel byl o tomto odkladu informován až 09.15 hod. Stěžovatelův advokát byl informován, že bylo rozhodnuto o 24-hodinovém odkladu. Odklad, který začal běžet od okamžiku zadržení, vypršel ráno 22. října 1990. Soud poznamenal, že od tohoto okamžiku již nebylo stěžovateli bráněno ve styku s advokátem, který však přijel se s ním setkat až ve 12.10 hod. 23. října 1990. Stěžovatel tak nemohl konzultovat se svým advokátem ohledně závažných trestných činů, z nichž byl podezříván, po dobu více než 48 hodin.
7. Soud v této souvislosti připomněl, že i když původním účelem článku 6, pokud jde o trestní řízení, je zajistit spravedlivý proces „soudem“ pravomocným rozhodnout o „jakémkoli trestním obvinění“, nevyplývá z toho, že se článek 6 nevztahuje na přípravné (doslova předprocesní) řízení. Takže článek 6 – zejména jeho odstavec 3 – může být relevantní ještě předtím, než je případ postoupen za účelem procesu, jestliže a pokud spravedlivost procesu může být vážně ohrožena počátečním nerespektováním jeho ustanovení (viz *Imbroscia v. Švýcarsko*, rozsudek ze dne 24. listopadu 1993, Serie A-275, str. 13, § 36). Způsob, jak má být článek 6 § 1 a § 3 písm. c) aplikován během přípravného řízení, závisí na zvláštních rysech daného řízení a na okolnostech případu. Ve svém rozsudku ve věci *John Murray v. Spojené království* (8. února 1996. Report of Judgments and Decisions, 1996-1, str. 54 až 55, § 63), Soud rovněž konstatoval, že i když článek 6 normálně vyžaduje, aby stěžovateli byl povolen benefit právní pomoci již v úvodních stádiích policejního vyšetřování, může být toto právo, které Úmluva výslovně nezmiňuje, podrobena omezením pro dobro věci. Otázkou v každém případě je, zda omezení, ve světle řízení jako celku, připravila obviněného o spravedlivý proces či nikoliv.
8. Soud proto přezkoumal, zda opatření přijatá policií ohledně styku stěžovatele s jeho advokátem byla slučitelná s právy obhajoby. Za prvé Soud poznamenal, že odklad činil ve skutečnosti 24 hodin. Jak vyplývá z rozsudku odvolacího soudu, došlo k technickému porušení sekce 45 zákona z roku 1991, jelikož rozhodnutí o odkladu bylo předčasné – mělo být (ale nebylo) přijato až tehdy, kdy stěžovatel požádá o advokáta. Bylo však nalezeno, že odklad byl učiněn v dobré víře a z rozumných důvodů, a to proto, že zde existovalo nebezpečí, že budou varovány osoby podezřelé z účasti na trestném činu, které dosud nebyly zadrženy, nebo že bude obtížnější zajistit zadržení takové osoby či osob.
9. Je rovněž zřejmé, že po zmíněných 24 hodinách již stěžovateli styk s jeho advokátem odepírán nebyl. Skutečnost, že advokát přijel za svým klientem až o den později, není přičitatelná žádnému z opatření přijatému státními orgány. I když se stěžovatelův advokát snažil tvrdit, že mu byl vnucen dojem, že doba odkladu činila 48 hodin a nikoli 24 hodin, procesní soudce to odmítl během procesu a konstatoval, že advokát byl řádně informován o 24-hodinovém odkladu.
10. Dále, když byl stěžovatel vyslýchán policií během 24-hodinového odkladu, neučinil žádné přiznání. První přiznání učinil během výslechu dne 22. října 1990, kdy mu advokát již nebyl odepírán. Nejedná se ani o to, že by některé vývody byly učiněny z výpovědi či opomenutí stěžovatele během prvních 24 hodin, tak jako tomu bylo v případě *John Murray* (cit. výše; viz též případ *Averill v. Spojené království*, č. 36408/97, § 58, ECHR 2000-VI). Podstatou stěžovatelovy stížnosti není, že mu byl odepřen přístup k právní pomoci, aby mohl volit mezi odmítnutím výpovědi a účastí na policejním výslechu, ale spíše že učinil sebeobviňující výpovědi poté, co odklad skončil, a předtím, než se dostavil jeho advokát (viz *O’Kane v. Spojené království* /dec./, č. 30550/96, 6. července 1999, nezaprotokolováno, a *Harper v. Spojené království* /dec./, č. 33222/96, 14. září 1999, nezaprotokolováno). Soud nenabyl

přesvědčení o tom, že odepření styku s advokátem během úvodního stadia lze pokládat za okolnosti porušující stěžovatelova práva zaručená článkem 6 § 1 a § 3 písm. c) Úmluvy. Proto Soud konstatoval, že v tomto ohledu nebyla tato ustanovení porušena.

11. Policejní výsledky
12. Podání stran
13. Stěžovatel tvrdil, že mu během výslechů na policii v Castlereagh nebylo dovoleno, aby byl přítomen jeho advokát, a že neexistoval žádný videozáznam ani audiozáznam z výslechů, což odpovídá současné praxi ve Spojeném království. Stěžovatel měl za to, že to přispělo k nátlakové povaze vyšetřování, kde chyběly záruky odpovědnosti. To, že neměl během policejních výslechů k dispozici advokáta, je v přímém rozporu s pravomocí policie prosadit, aby při jeho poradách s advokátem byl přítomen policista. Stěžovatel zdůraznil, že je ochotný mladý muž povolné povahy, jeho inteligence je omezená, byl zadržován v Castlereagh za psychicky vysilujících podmínek a byl podroben výslechům. Vzhledem k této situaci učinil přiznání, která jej značně poškozovala, a to v důsledku jeho situace, a jeho přiznání byla získána za těchto okolností v rozporu s jeho právem na spravedlivý proces. Stěžovatel uvedl, že jeho případ je podobný případu Magee v. Spojené království* (č. 28135/95, ECHR 2000-VI), kde bylo shledáno porušení článku 6 § 1, protože stěžovatel byl zadržován 48 hodin bez možnosti poradit se s advokátem v zastrašujícím prostředí v Castlereagh a učinil přiznání, na něž pak byly učiněny odkazy během procesu. Na druhé straně je však třeba odlišit jeho případ od případu O'Kane (cit. výše), kde nebylo nalezeno porušení článku 6 § 1, protože stěžovatel v onom případě nepožádal o právní pomoc a nebylo mu v tom nijak bráněno.
14. Vláda uvedla, že neexistuje žádný důvod opravňující k závěru, že přiznání, jež stěžovatel učinil během svých výslechů, byla učiněna v důsledku nějakého donucení, inherentního varování podle článku 3 nařízení z roku 1988, nebo v důsledku nějakého nátlaku. Stěžovatel se i později přiznal k účasti na trestných činech poté, co se setkal se svým advokátem. Odvolací soud specificky našel, že přiznání byla učiněna svobodně. Přiznání stěžovatele byla učiněna i poté, co jeho jednání s advokátem skončila. Existovaly záruky spravedlivosti učiněných přiznání, inter alia, stěžovatel byl zastoupen starším advokátem a koncipientem, okolnosti, za nichž byla přiznání učiněna, podléhaly přísnému prověření a voir dire, přičemž procesní soudce i odvolací soud, po podrobném posouzení spolehlivosti, našli, že stěžovatelovo chápání a intelekt zcela postačují k tomu, aby se předešlo stěžovatelovým falešným přiznáním při výslechu, takže bylo spravedlivé připustit je jako důkaz, a že tvrzení o špatném zacházení byla lži. Stížnost byla tudíž podle tvrzení Vlády podobna stížnosti v případě O'Kane (cit. výše), která byla Soudem shledána jako nepřijatelná.
15. Hodnocení Soudu
16. Soud připomněl, že pravidla o přípustnosti a hodnocení důkazů se principiálně týkají vnitrostátních soudů, kteří o nich rozhodují. Není obecně úlohou Soudu, aby svým vlastním hodnocením důkazů nahrazoval hodnocení provedené vnitrostátním soudem, kromě případů, kdy bylo hodnocení vnitrostátního soudu arbitrární nebo kapriciózní, nebo kdy systém záruk nebo pojistek, který se vztahoval na hodnocení spolehlivosti přiznání jako důkazu, byl zjevně neadekvátní (viz Edwards v. Spojené království, rozsudek ze dne 16. prosince 1992 Serie A č. 247-B, str. 34 a 35, § 34). Soud proto přihlédl k pojistkám, které byly k dispozici v daném případě pro testování spolehlivosti připuštění přiznání získaného od stěžovatele jako důkazu.
17. Je třeba poznamenat, že v daném případě okolnosti, za nichž bylo přiznání coby důkaz získáno, byly podrobeny přísné kontrole při voir dire. Stěžovatel byl zastoupen zkušeným advokátem při svém procesu i při odvolání. Procesní soudce vyslechl stěžovatele osobně, stejně jako policisté, kteří jej vyslýchali na policejní stanici Castlereagh. Procesní soudce, jehož nálezy byly potvrzeny odvolacím soudem po rozsáhlém přezkoumání důkazů předložených během voir dire, byl přesvědčen o spolehlivosti i spravedlivosti přijetí důkazů. Soud rovněž poznamenal, že stěžovatel si nestěžoval na to, že by rozhodnutí obou těchto soudů bylo arbitrární nebo že zde nebyly adekvátně přezkoumány okolnosti, za nichž přiznání coby důkaz bylo získáno tak, že ani

soud nemohl docílit řádně informovaného hodnocení jejich spolehlivosti či spravedlivosti.

18. Stěžovatel tvrdil, že za absence nezávislých důkazů videozáznamů z policejních výslechů a za absence advokáta obviněného vyvstaly značné potíže pro obviněného, aby přesvědčil soud proti svědectví policistů, že došlo k nátlaku. Soud souhlasil s tím, že záznamy z výslechů poskytují pojistku proti nesprávnému chování policie, stejně jako přítomnost advokáta podezřelé osoby. Soud však nenabyl přesvědčení, že jsou nezbytným předpokladem spravedlivosti ve smyslu článku 6 § 1 Úmluvy. Základní otázkou při každé aplikaci předloženou Soudu zůstává, zda za okolností individuálního případu se dostalo stěžovateli spravedlivého procesu. Soud konstatoval, že kontradiktorní řízení, které proběhlo před soudem první instance, kdy byla vyslechnuta stěžovatelova výpověď, kdy byli vyslechnuti znalci z oboru psychologie, různí policisté, kteří vedli výslechy, a policejní lékaři, kteří jej prohlíželi během jeho zadržení, mohlo vnést světlo do nátlakového jednání policie. Za daných okolností se neprokázalo, že absence dalších záruk vedla k označení procesu za nespravedlivý.
19. Pokud jde o odkaz stěžovatele na případ Magee (cit. výše), Soud poznamenal, že se tento případ týkal extrémnější situace, kdy byl stěžovatel zadržován policií incommunicado po dobu 48 hodin a kdy byla vyřčena všechna jeho přiznání ještě předtím, než se mohl setkat se svým advokátem. V daném případě byl styk stěžovatele s advokátem odložen o 24 hodin a k jeho přiznáním došlo až později, kdy mu již právní pomoc nebyla odpírána. Jeho stížnost na to, že jeho právním konsultacím překážela účast policisty, se posuzuje níže.
20. Soud dospěl k závěru, že pokud se jedná o policejní výslechy, nebyl článek 6 § 1 Úmluvy a/nebo článek 6 § 3 písm.(c) porušen.
21. Přítomnost policisty během stěžovatelovy konzultace s jeho advokátem
22. Podání stran
23. Stěžovatel tvrdil, že jeho právo zaručené článkem 6 § 3 písm. c) na právní pomoc bylo porušeno účastí policisty, který byl účasten jeho rozhovorům s advokátem tak, že je mohl sledovat očima i ušima. Tím byla porušena důvěrnost komunikace mezi advokátem a klientem a byla extrémně znemožněna nezbytná upřímnost, která musí být klientovi dovolena, jestliže mu má advokát řádně, užitečně a významně pomoci. Tak tomu zejména bylo tehdy, kdy byl stěžovatel velmi poddajnou osobností s nízkou inteligencí a byl podroben omezením při přístupu k právní pomoci, jakož i výslechům nátlakové povahy. Stěžovatel popřel, že přítomnost policisty měla své důvody, jelikož nebylo možné vinit dotčeného advokáta, že by mohl předávat zprávy, jakož i nebezpečí, že by advokát nevědomky předával sofistikovaně kódované zprávy za daných okolností. Skutečnost, že zde existoval účinek výslechu, bylo prokázáno například tím, že na počátku právní konzultace inspektor prohlásil, že nelze hovořit o žádných jménech nebo informacích, které by mohly být k užitku jiným osobám.
24. Vláda uvedla, že stěžovatel neprokázal, že utrpěl v nějaké formě skutečnou podjatost nebo nespravedlivost v důsledku přítomnosti policisty během první konzultace. Vláda měla za to, že článek 6 § 3 písm. c) negarantuje žádné právo na soukromé konzultace a že v míře, v jaké může být takové právo implikováno, může být podrobeno omezením pro dobrou věc, jestliže takováto omezení sledují legitimní účel a jsou přiměřená. Kromě toho, právní pomoc je možné účinně poskytnout i za přítomnosti třetích osob. V daném případě policejní inspektor, který nebyl s případem spojen, byl přítomen pouze při prvním rozhovoru a stěžovatel mohl soukromě konzultovat se svým advokátem soukromě kdykoli až do procesu i během procesu. Pro přítomnost policejního inspektora existoval také dobrý důvod, a to riziko bránění probíhajícímu pátrání po dvou dalších podezřelých. Stěžovatel neuvedl žádnou věc, ohledně které nemohl požádat o právní pomoc, nebo která jej vedla k tomu, aby jednal jinak, nebo že by policie nějak použila nějaký důvěrný či privilegovaný materiál.
25. Hodnocení Soudu
26. Soud již výše uvedl (viz odstavec 45), že článek 6 § 3 normálně vyžaduje, aby obviněnému byla umožněna výhoda poskytování právní pomoci v počátečních stádiích vyšetřování. Kromě toho, právo obviněného jednat se svým advokátem mimo doslech třetí osoby je součástí základních

požadavků na spravedlivý proces a vyplývá z článku 6 § 3 písm. c). Kdyby advokát neměl možnost radit se se svým klientem a získávat od něho důvěrné pokyny bez dohledu, pak by jeho pomoc ztratila hodně na své užitečnosti, přičemž cílem Úmluvy je garantovat práva, která jsou praktická a účinná (viz S. v. Švýcarsko, rozsudek ze dne 28. listopadu 1991, Serie A-220, str. 16. § 48). Důležitost důvěrnosti těchto konzultací, zejména že mají být vedeny mimo doslech třetích osob, vyplývá z výše uvedených mezinárodních smluv citovaných výše (viz odstavce 38 až 40). Z judikatury Soudu však vyplývá, že právo na přístup advokáta může být podrobena omezením pro dobrou věc a otázkou v každém případě je, zda omezení ve světle řízení jako celku připravila obviněného o spravedlivý proces. I když stěžovatel nemusí dokázat, pokud to nelze, že omezení mělo prejudiciální účinek na průběh řízení, musí být stěžovatel schopen prokázat, že byl přímo poškozen omezením při výkonu svého práva na obhajobu.

27. V tomto případě procesní soudce našel, že omezení sloužilo účelu uvedenému v sekci 45 zákona z roku 1991 (viz výše odstavec 35) zabránit tomu, aby byly předány informace podezřelým osobám, stále se pohybujícím na svobodě. Nikdo však netvrdil, že advokát mohl skutečně spolupracovat, aby se o to pokusil, a nebylo jasné, do jaké míry by byl policista schopen zachytit kódovanou zprávu, pokud by byla skutečně předána. Nanejvýš se jeví, že přítomnost policisty by měla určitý efekt při zakazování nevhodného předání informací, pokud existovalo nebezpečí, že by k němu mohlo dojít. I když Soud našel, že neexistoval důvod k pochybnosti o dobré víře policie při nařízení a provedení tohoto opatření - nikdo se nedomníval, jak uvedla Vláda, že by se policie snažila využít této možnosti k získání důkazů pro své vlastní účely, přesto neshledal v tomto případě žádný naléhavý důvod pro nařízení tohoto omezení.
28. Pokud jde o proporcionalitu tohoto omezení, Soud konstatoval, že policista byl přítomen pouze u jednoho rozhovoru. Ve skutečnosti se toto opatření mohlo aplikovat jen během prvních 48 hodin po zadržení a potom mohl konzultovat se svým advokátem mimo doslech až do zahájení procesu o několik měsíců později. Jednalo se tudíž o omezení na velmi krátkou dobu, takže je možné v tomto ohledu odlišit od porušení nalezeného v případě S. v. Švýcarsko (cit. výše), kdy omezení konzultací trvalo asi osm měsíců.
29. Avšak konzultace byla první příležitostí od zadržení, kdy stěžovatel mohl svého advokáta požádat o radu. Stěžovatel byl varován podle článku 3 nařízení z roku 198 (viz výše odstavec 34) a, jak bylo konstatováno v případě John Murray (cit. výše, str. 55, § 66), jeho rozhodnutí o tom, zda odpovídat na některé otázky nebo riskovat, že to pak později bude použito proti němu, mělo potenciálně velký význam pro obhajobu při procesu. Vláda tvrdila, že advokát by měl možnost poradit mu ohledně aplikace článku 3 i za přítomnosti policisty. Ukazuje se také, že procesní soudce, poté co vyslechl od advokáta a od stěžovatele výpovědi ohledně rozhovoru, shledal, že advokátovi nebylo nijak zakázáno stěžovateli radit.
30. Nicméně Soud musel dospět k závěru, že přítomnost policisty evidentně mohla bránit stěžovateli hovořit otevřeně se svým advokátem a dát mu důvod k váhání před odpovědí na ožehavé otázky potenciálně významné pro kauzu vedenou proti němu. Stěžovatel i advokát byli varováni, že nelze zmiňovat žádná jména a že rozhovor bude ukončen, jestliže bude řečeno něco, co by mohlo být chápáno jako překážka vyšetřování. Není důležité, že nebylo prokázáno, že existovaly určité věci, které by byly stěžovatele a jeho advokáta přivedly k ukončení rozhovoru. Možnost obviněného svobodně hovořit se svým obhájcem, uznávaná, inter alia, v článku 93 Standardních minimálních pravidlech pro zacházení s vězni, byla podrobena jasnému omezení. Stěžovatel učinil přiznání již před konzultací a učinil přiznání i později. Není sporu o tom, že v té době potřeboval právní rady a že jeho odpovědi při následných výsleších, které měly být vedeny za nepřítomnosti jeho advokáta, by i nadále byly relevantní pro jeho proces a mohly nenahraditelně být překážkou pro jeho obhajobu.
31. Soud proto konstatoval, že přítomnost policisty na doslech během stěžovatelovy první konzultace s jeho advokátem bránila jeho právu na účinné vedení jeho obhajoby, takže byla v tomto ohledu porušením článku 6 § 3 písm. c) Úmluvy ve spojení s článkem 6 § 1.

32. Aplikace článku 41 Úmluvy
33. Článek 41 Úmluvy stanoví:

„Jestliže Soud zjistí, že došlo k porušení Úmluvy nebo Protokolů k ní, a jestliže vnitrostátní právo dotčené Vysoké smluvní strany umožňuje pouze částečnou nápravu, přiznává Soud v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

1. Škoda
2. Stěžovatel tvrdil, že utrpěl velkou pokračující peněžní škodu, úzkost a stres v důsledku porušení článku 6 § 1 a § 3 písm. c) Úmluvy. Tímto porušením získaly státní orgány přiznání, která se stala jediným základem pro jeho odsouzení a zadržování po dobu téměř osmi a půl roku. Během této doby ztratil zaměstnání, za což požadoval náhradu peněžní škody ve výši 240 liber šterlinků (GBP) za týden. Jeho uvěznění mu také způsobilo značný stres a utrpení, přispělo k zániku jeho manželství a ztrátě kontaktu s jeho dcerou a odepřelo mu těž kontakt s jeho širší rodinou a přáteli.
3. Vláda uvedla, že neexistují důkazy o tom, že by výsledek procesu se stěžovatelem byl jiný, kdyby k porušení Úmluvy nedošlo. Jeho přiznání, z nichž některá byla učiněna poté, co se sešel se svým advokátem, byla shledána svobodně učiněnými během procesu i odvolacím soudem. Nález porušení by za těchto okolností měl být dostatečným „spravedlivým zadostiučiněním“.
4. Soud připomněl, že našel pouze porušení článku 6 § 3 písm. c) ve spojení s článkem 6 § 1, pokud jde o jeden aspekt stěžovatelovy stížnosti, a to přítomnost policisty během jeho první konzultace s advokátem po jeho zadržení. Soud nemůže spekulovat o tom, zda by byl výsledek procesu se stěžovatelem jiný, kdyby byl mohl konzultovat se svým advokátem v soukromí. Soud souhlasil s Vládou, že samotný nález porušení je dostatečným spravedlivým zadostiučiněním ve smyslu článku 41 Úmluvy.
5. Náklady a výdaje
6. Stěžovatel požadoval 6920,62 GBP jako náhradu nákladů a výdajů, včetně daně z přidané hodnoty (DPH), přičemž částku 4700 GBP činily náklady za advokáta a částku 2220,62 GBP činily náklady za poradce.
7. Vláda měla za to, že tyto náklady jsou značně vysoké za pomoc, která nešla dál než na sepsání žádosti, a také s přihlédnutím k nízkým advokátním poplatkům platným v Severním Irsku. Vláda tvrdila, že částka 3000 GBP je v daném případě přiměřená.
8. S přihlédnutím k náhradám ve srovnatelných případech a s ohodnocením na základě ekvity Soud přiznal stěžovateli částku, kterou požadoval, tj. 6920 GBP včetně DPH.
9. Úroky z prodlení
10. Podle informací, jež měl Soud k dispozici, činila zákonná úroková sazba aplikovatelná ve Spojeném království ke dne přijetí rozsudku 7,5 % per annum.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. Konstatuje, že pokud jde o odklad přístupu stěžovatele k advokátovi, nebyl článek 6 § 1 Úmluvy a/nebo článek 6 § 3 písm. c) porušen;
2. Konstatuje, že pokud jde o policejní výsledky, nebyl článek 6 § 1 Úmluvy a/nebo článek 6 § 3 písm. c) porušen;
3. Konstatuje, že pokud jde o přítomnost policisty na doslech během stěžovatelovy první konzultace s jeho advokátem po jeho zadržení, došlo k porušení článku 6 § 3 písm. c) Úmluvy ve spojení s článkem 6 § 1;
4. Konstatuje, že nález porušení je sám o sobě dostatečným spravedlivým zadostiučiněním za morální újmu utrpěnou stěžovatelem;
5. Konstatuje,

(a) že žalovaný stát je povinen zaplatit stěžovateli do tří měsíců ode dne, kdy se tento rozsudek stane

konečným ve smyslu článku 44 § 2 Úmluvy, jako náhradu nákladů a výdajů částku 6920,62 GBP (šest tisíc devět set dvacet liber, šedesát dva pencí), včetně DPH;

(b) že prosté úroky o roční sazbě 7,5 % budou splatné po uplynutí výše zmíněné lhůty tří měsíců až do splacení;

6. Zamítá zbytek stěžovatelovy žádosti o spravedlivé zadostiučinění.

Vyhotoveno písemně v anglickém jazyce a vyhlášeno dne 16. října 2001 na základě ustanovení 77 § 2 a 3 Jednacího řádu Soudu.

1. DOLLÉOVÁ

tajemnice

J.-P. COSTA

předseda

* Viz Výběr z rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve Strasbourgu - přílohový sešit LXXIII, rozhodnutí o stížnosti č. 28135/95, str. 2.